

Μαρία Ευαγγελίου

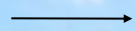

αρχιτεκτονικές στρατηγικές
αισθητικοποίησης της εξουσίας
το παράδειγμα των κυβερνητικών αρχηγείων

Διαλέξεις τμήματος αρχιτεκτόνων πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δ. Φύγκα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

περισσότερο ήπια, ελκυστική
ή λιγότερο φανερή

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

αισθητικοποίηση της εξουσίας

ερεθίσματα

ερεθίσματα

Modell der DDR-Planungen für die Innenstadt von 1989

Model of GDR plans for the inner city from 1989

Berlin Stadtmodelle

Berlin City Models

Ort	Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Behrenstraße 42, Berlin-Mitte
Anfahrt	U-Bahn Linie U6, U-Bhf Französische Straße Bus-Linien 100, 147, 200 und 348
Öffnungszeiten	Täglich 10 bis 18 Uhr. Der Eintritt ist frei.
Führungen für Gruppen	Besuchergruppen werden gebeten, sich telefonisch unter 90 20 50 09 anzumelden.
Veren:	Senate Department of Urban Development Behrenstrasse 42, Berlin-Mitte
Getting there:	Underground line U6, Französische Straße station; Bus 100, 147, 200 and 348
Opening hours:	Daily from 10 am to 6 pm. Admission is free.
Times for groups:	Visitors are requested to call +49 30 90 20 50 09 to make an appointment

Modell der DDR-Planungen für die Innenstadt von 1989

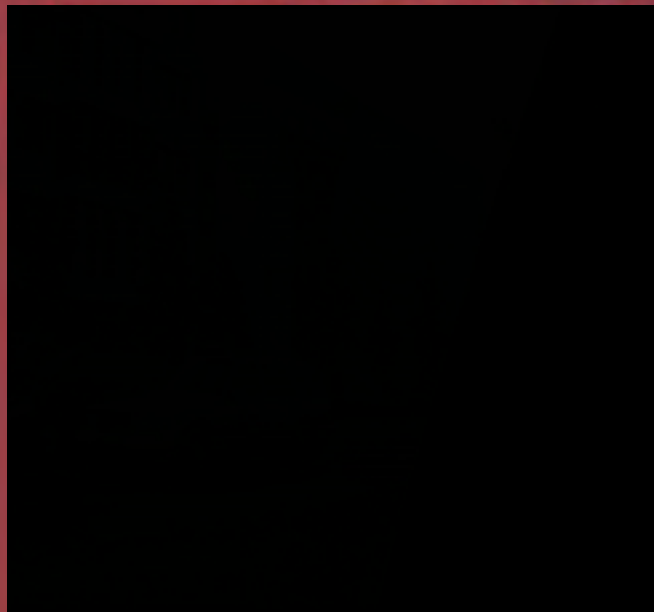
Model of DDR plans for the inner city from 1989

Berlin Stadtmodelle

Berlin City Models

Ort	Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Behrenstraße 42, Berlin-Mitte
Anfahrt	U-Bahn Linie U6, U-Bhf Französische Straße Bus-Linien 100, 147, 200 und 348
Öffnungszeiten	Täglich 10 bis 18 Uhr. Der Eintritt ist frei.
Führungen für Gruppen	Besucherguppen werden gebeten, sich telefonisch unter 90 20-50 09 anzumelden.
Veren:	Senate Department of Urban Development Behrenstrasse 42, Berlin Mitte
Getting there:	Underground, line U6, Französische Straße Station; Bus 100, 147, 200 and 348
Opening hours:	Daily from 10 am to 6 pm, Admission free.
Book for groups:	Visitors are requested to call +49 30 90 20-50 09 to make an appointment.

Modell der DDR-Planungen für die Innenstadt von 1989

Model of DDR plans for the inner city from 1989

Berlin Stadtmodelle

Berlin City Models

Ort	Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Behrenstraße 42, Berlin-Mitte
Anfahrt	U-Bahn Linie U6, U-Bhf Französische Straße Bus-Linien 100, 147, 200 und 348
Öffnungszeiten	Täglich 10 bis 18 Uhr. Der Eintritt ist frei.
Führungen für Gruppen	Besucherguppen werden gebeten, sich telefonisch unter 90 20-50 09 anzumelden.
Address:	Senate Department of Urban Development Behrenstrasse 42, Berlin-Mitte
Getting there:	Underground, line U6, Französische Straße Station; Bus 100, 147, 200 and 348
Opening hours:	Daily from 10 am to 6 pm, Admission: free
Tours for groups:	Visitors are requested to call +49 30 90 20-50 09 to make an appointment

1 Ανάκτορο των Βερσαλλιών. Λουδοβίκος XIV

2 Η καγκελαρία του Ράιχ για τον Χίτλερ

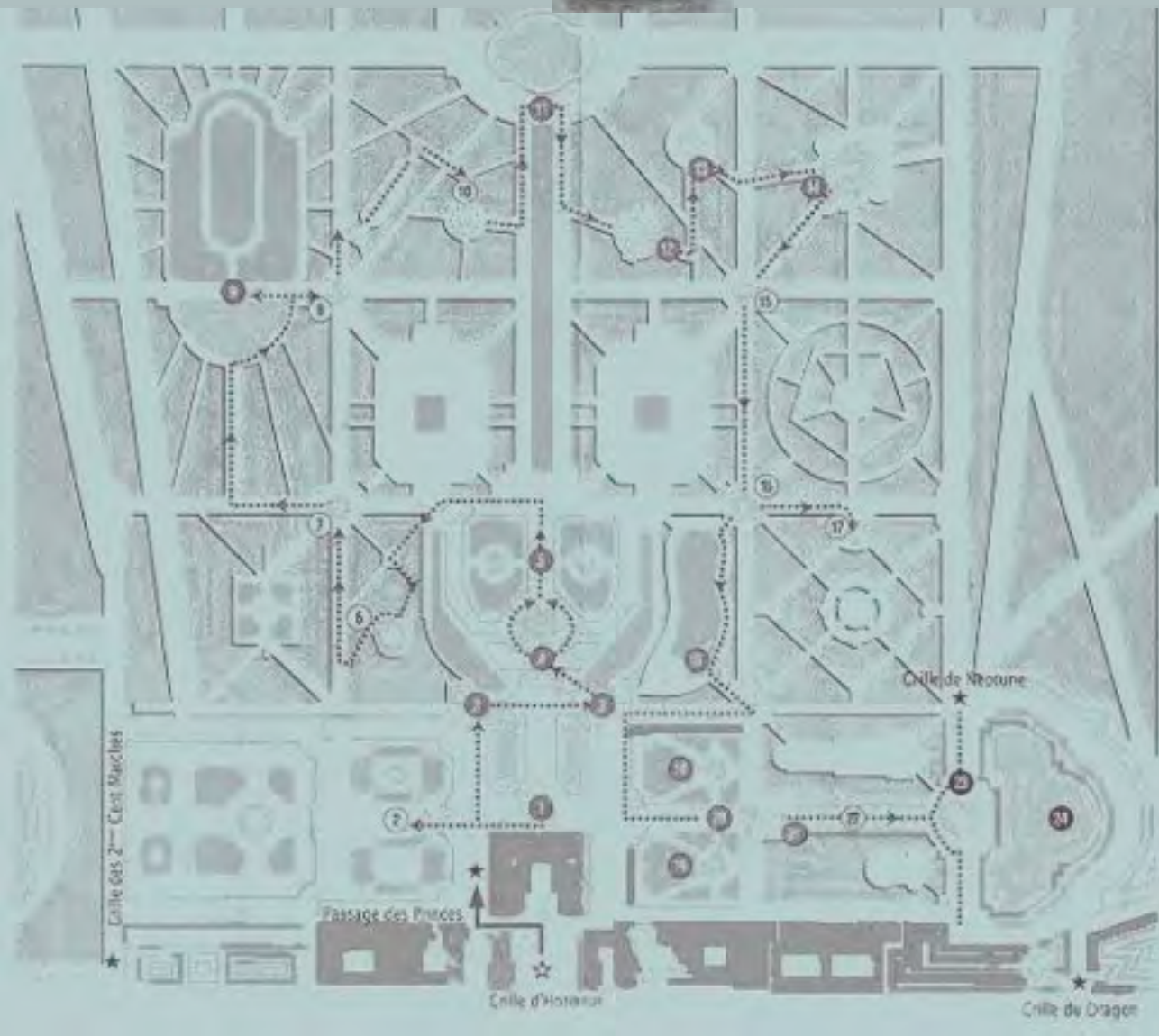
3 Η νέα καγκελαρία για το ενωμένο Βερολίνο

«ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΙΜΑΙ ΕΝΩ»

«το κράτος είμαι εγώ»

ΠΕΛΑΤΗΣ / ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΧΙΨ ΚΑΙ Η ΑΥΛΗ ΤΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΟΝΕΣ/ LE VAU ΚΑΙ J.H.MANSART
ΕΞΟΥΣΙΑ/ ΑΠΟΛΥΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ
ΧΤΙΣΤΗΚΕ/ ΑΝΑΜΕΣΑ 1661 ΚΑΙ 1756
ΥΦΟΣ/ ΜΠΑΡΟΚ ΠΡΟΣ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΟ

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΧΙΥ

«ένα πλάσμα ξεχωριστό που η θεία εξουσία το ξεχώρισε από το γένος των κοινών ανθρώπων» Risebero, B.

«το κράτος είμαι εγώ» Λουδοβίκος XIV

ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ

«Η απεραντοσύνη της φύσης, το γεγονός ότι το μέγεθός της ξεπερνάει την αντίληψή μας ή τις αισθήσεις μας, την κάνει μόνιμη υπόμνηση του Άπειρου που τη δημιούργησε»
Beardsley, M.

Όψη ανακτόρου 400 μ.

«Το τεράστιο και το ογκώδες παράγει και μια αίσθηση στερεότητας και αντίστασης στη φθορά του χρόνου που συμβολικά αντανakλάται στο καθεστώς που εκπροσωπεί»

ΤΟ ΜΠΑΡΟΚ

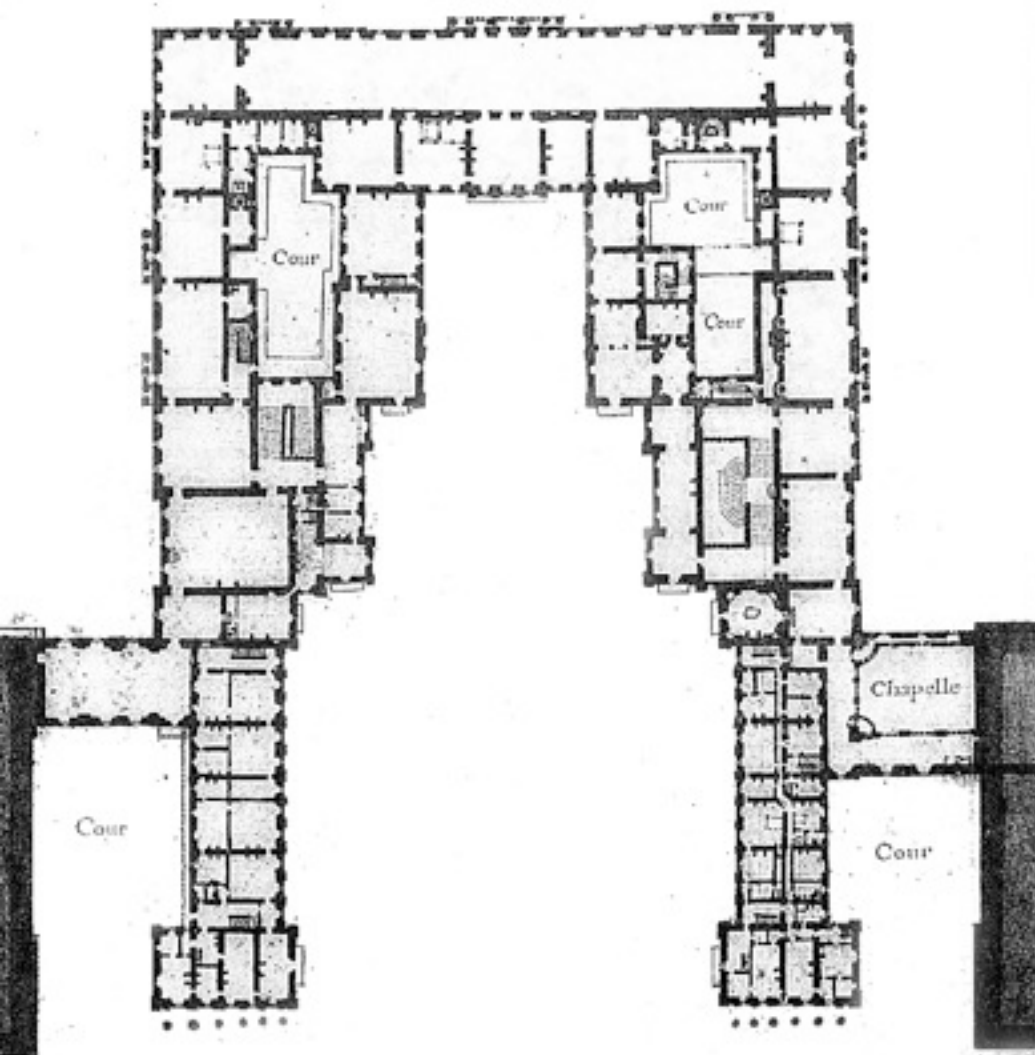

Ύψος πλούσιο, δυνατό και ρωμαλέο, κατάλληλο να απεικονίσει το θρίαμβο του ανθρώπου στην εξουσία

Πιστή εικονογραφία, εκλεπτύνσεις, συμβολικός διάκοσμος

Plan du Premier Étage du chateau de Versailles

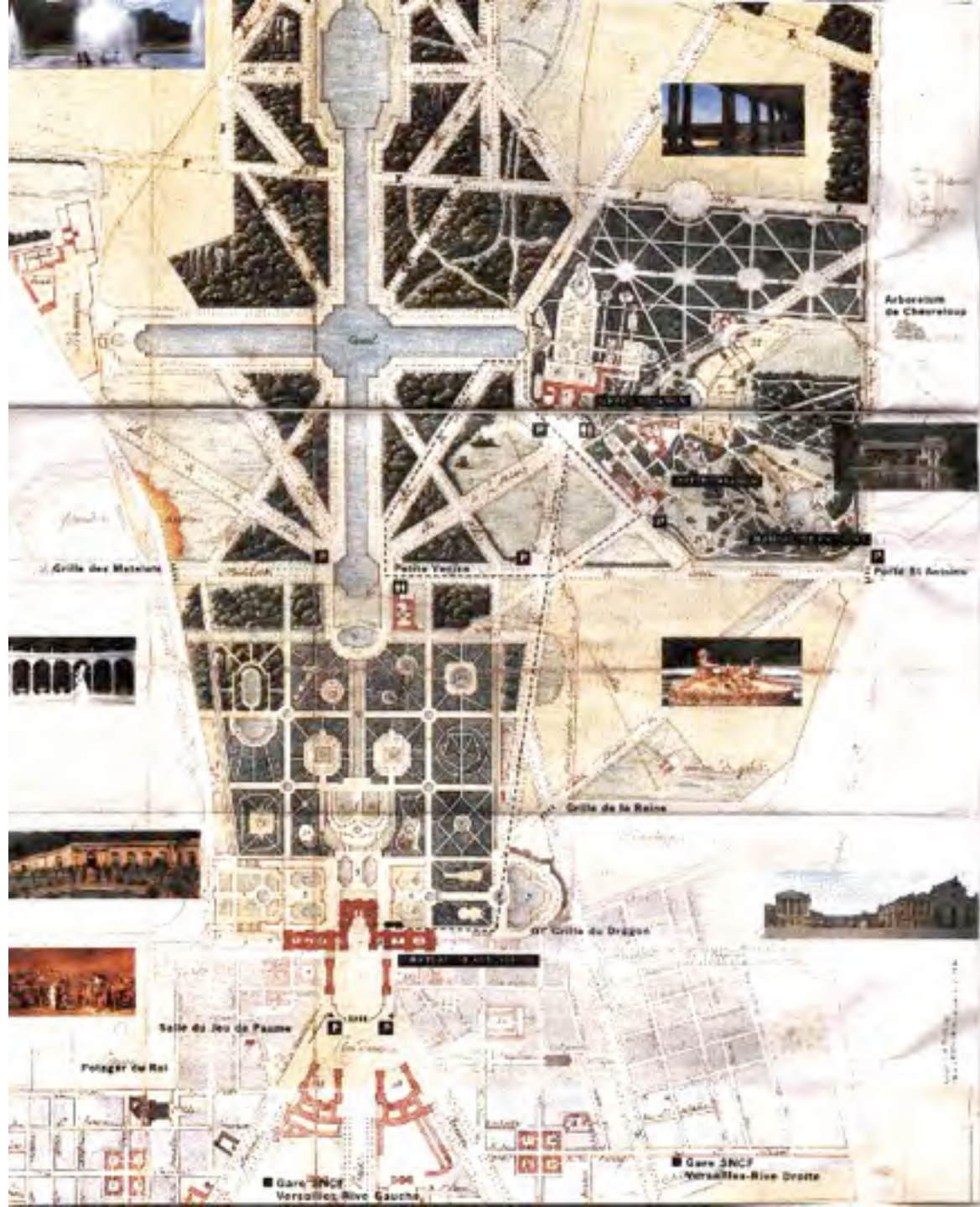

Αναλογίες, αυστηρή οργάνωση, πτέρυγες, συμμετρία

Υποβλητικότητα

Η επέμβαση στη φύση

Η επικράτεια του βασιλιά εκτείνεται συμβολικά στον ορίζοντα

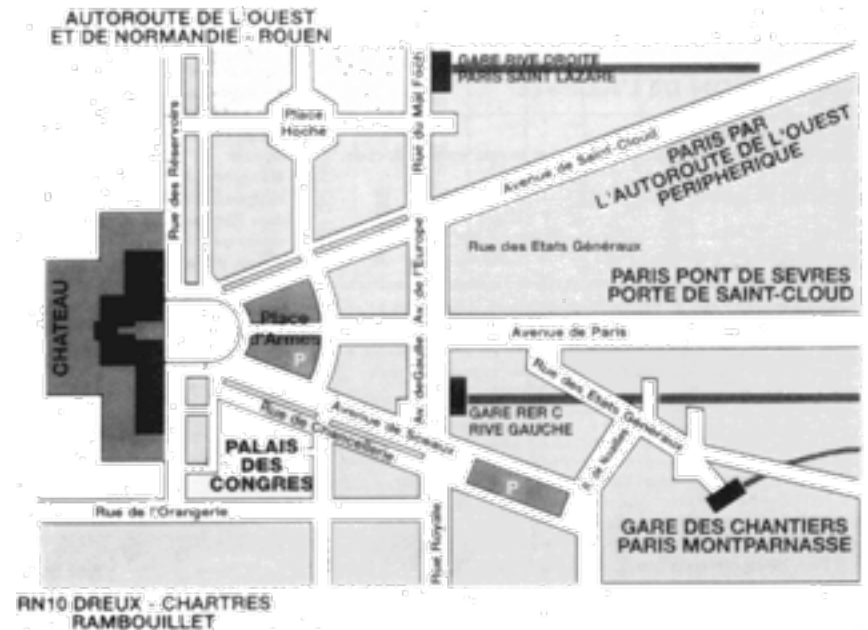

Απόλυτη κυριαρχία της εξουσίας και στη φύση

Η ευθείαση

Αξονικότητα και χάραξη ευθειών

«Η χάραξη των ευθειών είναι μία στρατηγική που συμπράττει στην εξεικόνιση της ετοιμότητας και της χωρίς δισταγμό πορείας προς ένα στόχο» Μεταξάς, Δ.

ΣΤΕΓΑΖΕΙ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ
ΣΕ ΕΝΑ ΕΝΙΑΙΟ ΚΤΗΡΙΟ ΑΠ ΟΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ.
ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΙΣΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΙΟ
ΘΕΑΜΑΤΙΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΑΠΟΛΥΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΠΟΥ ΥΠΗΡΞΕ ΠΟΤΕ.
ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΥΡΙΟ
ΜΕΣΟ ΜΕ ΤΟ ΟΠΟΙΟ Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ
ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΣΕΙ ΚΑΙ
ΝΑ ΔΗΛΩΣΕΙ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ.

ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

κλασικισμός

Ο κλασικισμός

Το μνημείο Walhalla του Leo Von Klenze

Το Cumberland Terrace του J.Nash. 1827

«Γίνεται μονομανής τάση και μετατρέπεται ασυναίσθητα σε πηγή από την οποία θα απορρεύσουν εξάρσεις και υπερτονισμοί» Μεταξάς,Δ.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΕΤΩΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ, ΕΓΙΝΕ ΕΚΘΕΜΑ ΤΟ 1807 ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. ΕΥΓΕΝΗΣ ΛΙΤΟΤΗΤΑ, ΣΙΩΠΗΛΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ WINKELMANN. ΩΣΤΟΣΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΘΑ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΥ ΩΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΥΦΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ. ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΥΠΙΚΗ ΜΙΜΗΣΗ ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΥΛΙΣΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ.

Ευπρόσληπτο, ευθέατο και παράγει επιβλητικότητα

το όραμα του Χίτλερ

το όραμα του Χίτλερ

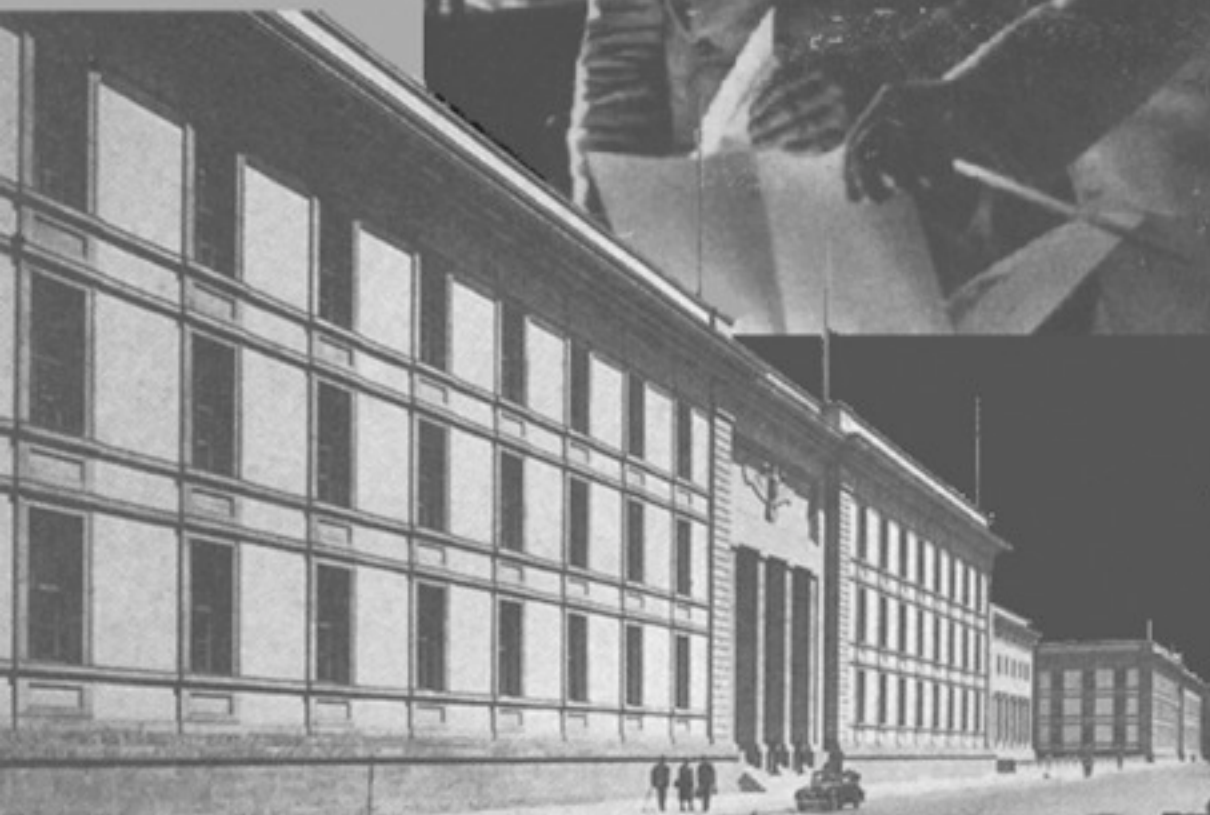
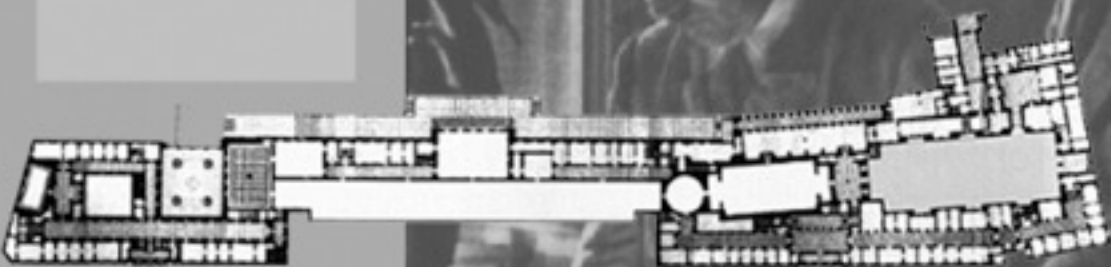
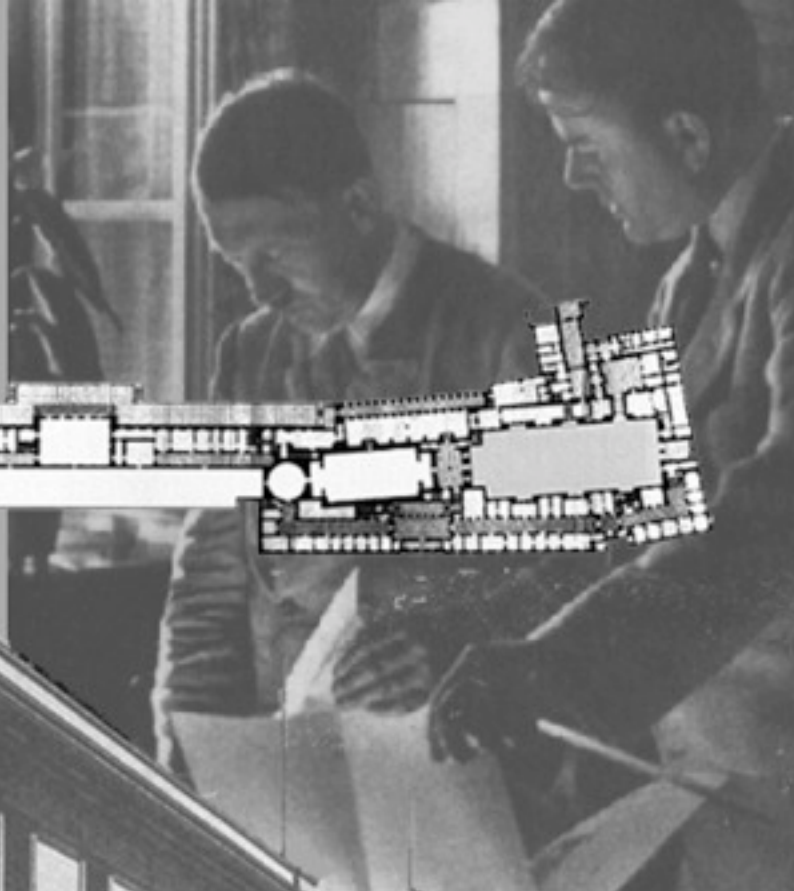
ΠΕΛΑΤΗΣ / ADOLF HITLER

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ / ALBERT SPEER

ΕΞΟΥΣΙΑ / ΝΑΖΙΣΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΟΣ

ΧΤΙΣΤΗΚΕ / 1933 - 1939

ΥΦΟΣ / ΒΑΡΥ ΑΥΣΤΗΡΟ ΚΛΑΣΙΚΟ-
ΣΤΙΚΟ

Η ΚΑΓΚΕΛΑΡΙΑ ΤΟΥ ΡΑΙΧ.ΒΕΡΟΛΙΝΟ

«Πολιτικό μέτωπο» έργο του F.Staeger

Μεγαλόπνοο σχέδιο
του Χίτλερ
για την ανάπτυξη του
Βερολίνου

«όμοιό του δε θα είχε κτιστεί εδώ και 4000 χρόνια» Χίτλερ,Α.

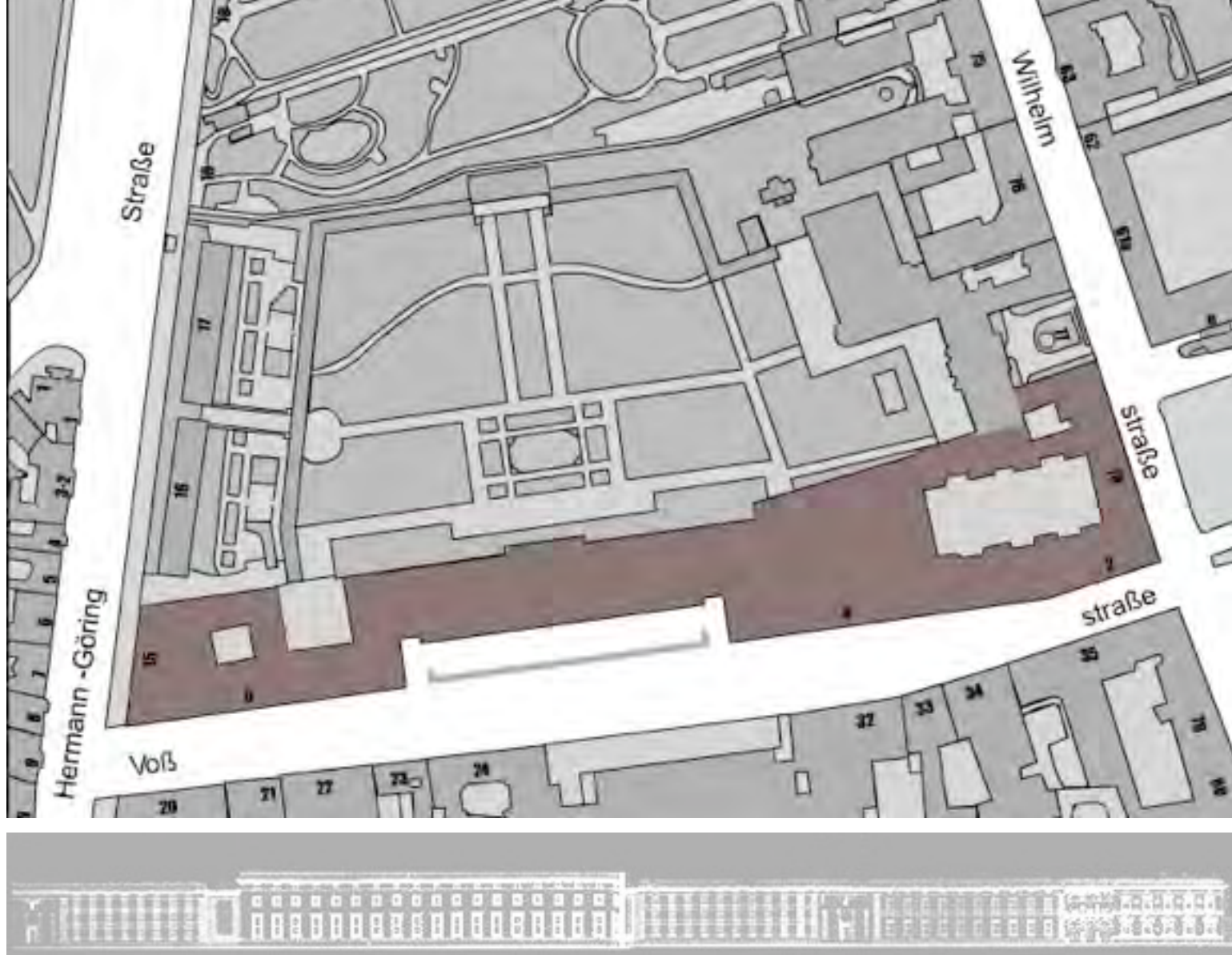

«Έτσι αυτοί οι άνθρωποι αποκαλύπτουν το χαρακτήρα τους ως τυπικοί νομάδες της μητρόπολης, που δε δείχνουν πια κατανόηση στο αίμα και την πατρίδα. Τώρα το μυστικό τους είναι γνωστό. Η νέα κατοίκηση είναι όργανο για την καταστροφή της οικογένειας και του έθνους». Volkischer Beobachter

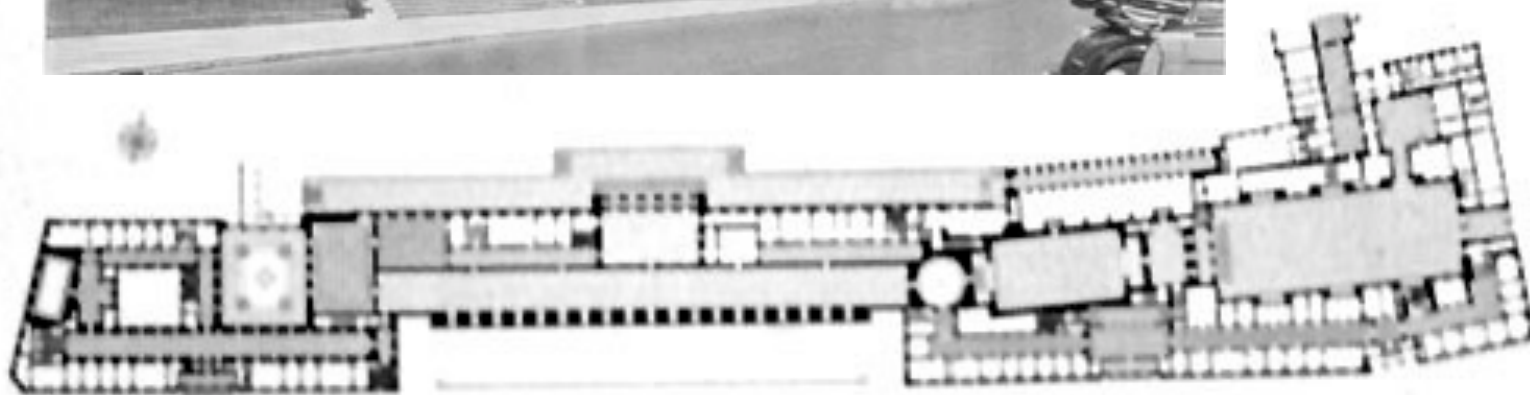
Το Zeppelinfeld, το podium του Χίτλερ

«Η έπαρση, η νίκη στη βαρύτητα, η θέληση για ισχύ επιχειρούν να οπτικοποιήσουν τους εαυτούς τους στα κτήρια. Η αρχιτεκτονική είναι ένα είδος ρητορικής της ισχύος, πειστικής ως και κολακευτικής στην εξαπάτηση της μορφής». Νίτσε

«Όταν κάποιος μπαίνει στην καγκελαρία της αυτοκρατορίας θα πρέπει να νιώθει πως επισκέπτεται τον εξουσιαστή του κόσμου» Χίτλερ, Α.

Ποια στοιχεία χρησιμοποιούνται για να απεικονίσουν τη μεγαλομανία του Χίτλερ;

Το μέγεθος

«Το κάνω για να δηλώσω σε καθέναν από σας πως δεν είμαστε κατώτεροι αλλά εντελώς ίσοι με κάθε άλλο έθνος» Speer, A.

Η μίμηση του κλασικού

Η αυλή των τιμών

«Μπορούν να υποβάλλουν με την αίσθηση της λειτουργικότητας και της τάξης, αλλά μπορούν εύκολα να εκφυλιστούν σε εργαλείο για την προώθηση ενός κοινωνικού κομφορμισμού και να στηρίξουν αυταρχικές ιδέες» Μεταξάς, Δ.

Κανονικότητα και τάξη των στοιχείων του συνόλου

Αυστηρότητα, πειθαρχία και ακρίβεια

Ναζιστική παρέλαση

Απροσπέλαστο

Την εξουσία για να την αισθανθεί κανείς υποβλητικά δεν πρέπει να τη βλέπει με διαφάνεια, κάτι τέτοιο μπορεί να είναι σε βάρος της

Οι συμβολισμοί

Το γραφείο του Χίτλερ

Το ηθικό ζήτημα

η έλευση του μοντέρνου

η έλευση του μοντέρνου

Ο οίκος του αντιβασιλέα, Νέο Δελχί

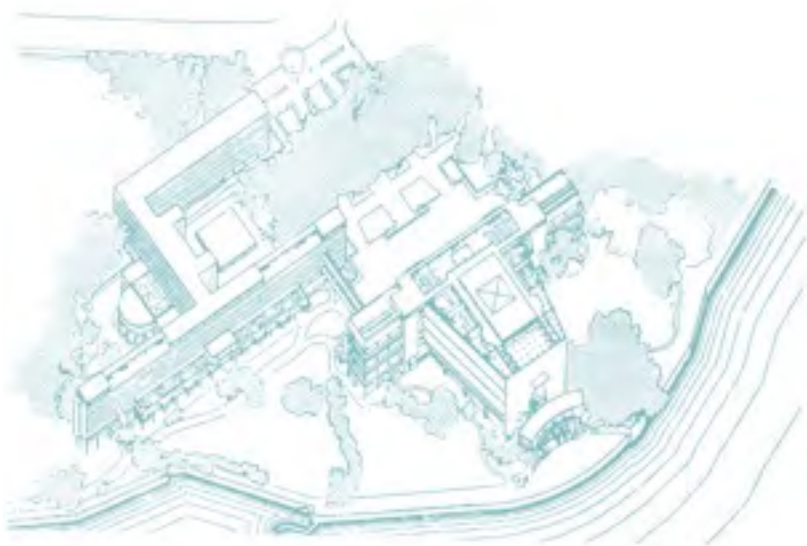

Η βιβλιοθήκη του Λένιν, Μόσχα

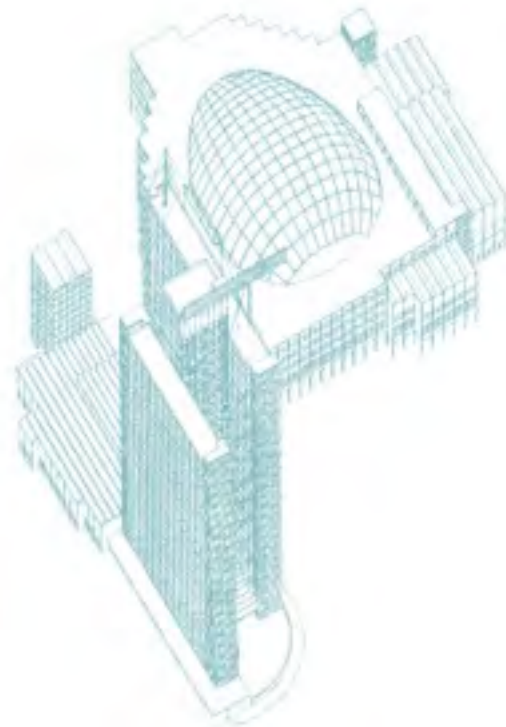

Ιστοριοκρατική προσέγγιση του κτηρίου

ΣΧΕΔΙΟ ΤΩΝ LE CORBUSIER ΚΑΙ JEANNERET ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ, ΓΕΝΕΥΗ 1927. Η ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΘΑ ΔΙΕΡΩΤΗΘΕΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΟΤΗΤΑ. Η ΙΣΤΟΡΙΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ ΤΕΙΝΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΤΩΝ H.MEYER ΚΑΙ WITTWER ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ. ΝΕΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΡΙΠΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Αφαιρετικές μορφές με κυρίαρχη έκφραση τη λειτουργικότητα

Niemeyer και Costa, Μπραζίλια, 1956-63

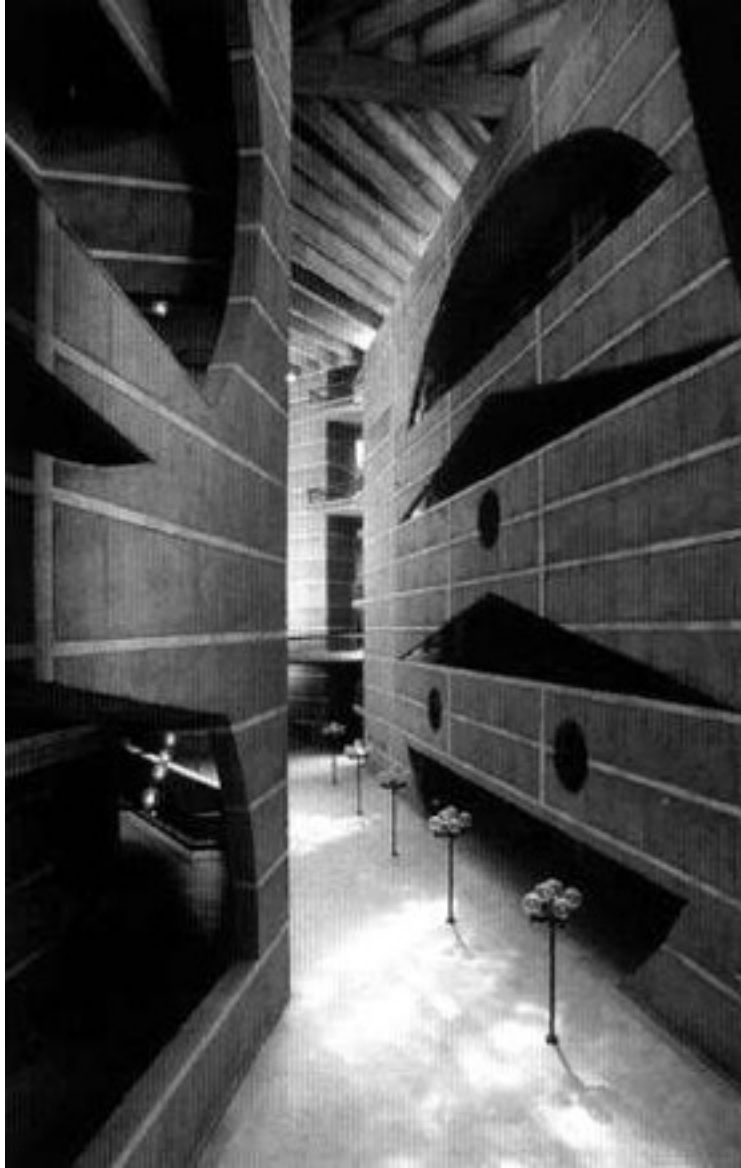

Η νέα μνημειακότητα

Le Corbusier, Το καπιτώλιο της Chandigarh, 1957-65

«Ο κόσμος θέλει τα κτήρια που εκφράζουν την κοινωνική και κοινοτική του ζωή να προσφέρουν κάτι περισσότερο από τη λειτουργική πληρότητα» Giedion

Dacca, Bangladesh, Louis Kahn 1962-74

«Η μνημειακότητα είναι αινιγματική. Δεν μπορεί να δημιουργηθεί εσκεμμένα. Δεν χρειάζεται ούτε το καλύτερο υλικό, ούτε η πιο προηγμένη τεχνολογία για να δημιουργηθεί ένα έργο μνημειακού χαρακτήρα, για τον ίδιο λόγο που δεν χρειάστηκε το καλύτερο μελάνι για να συνταχθεί η Magna Carta» Kahn, L.

για ένα δημοκρατικό σύμβολο

για ένα δημοκρατικό σύμβολο

Το τέλος του πολέμου, η διχοτόμηση, το τείχος, η πτώση, η ένωση της πόλης.

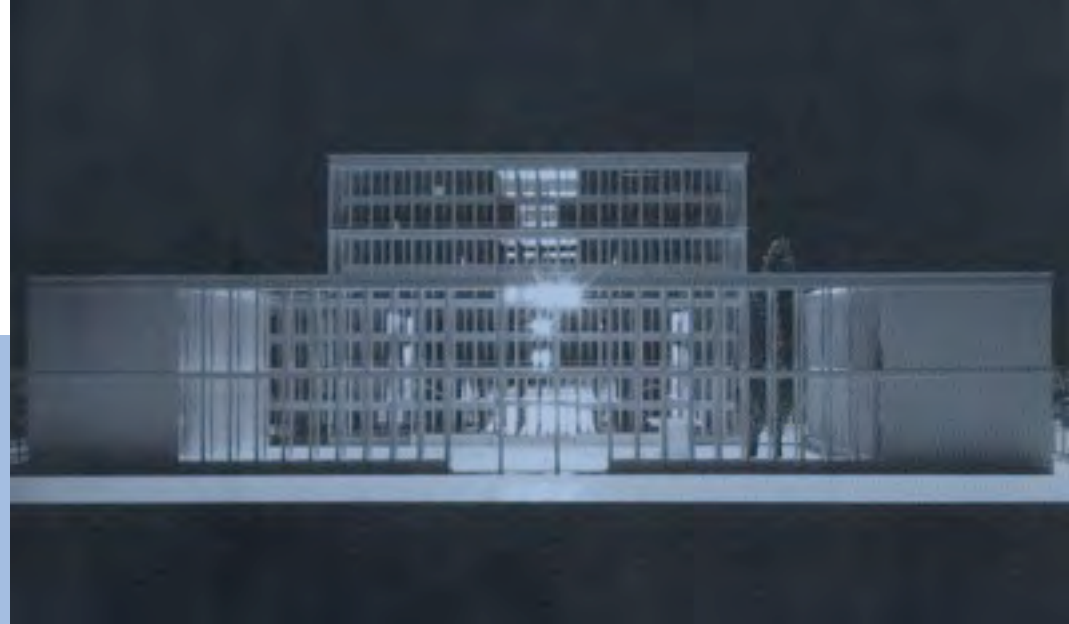

Το τέλος του πολέμου, η διχοτόμηση, το τείχος, η πτώση, η ένωση της πόλης.

Η Νέα Καγκελαρία για το επανενωμένο Βερολίνο

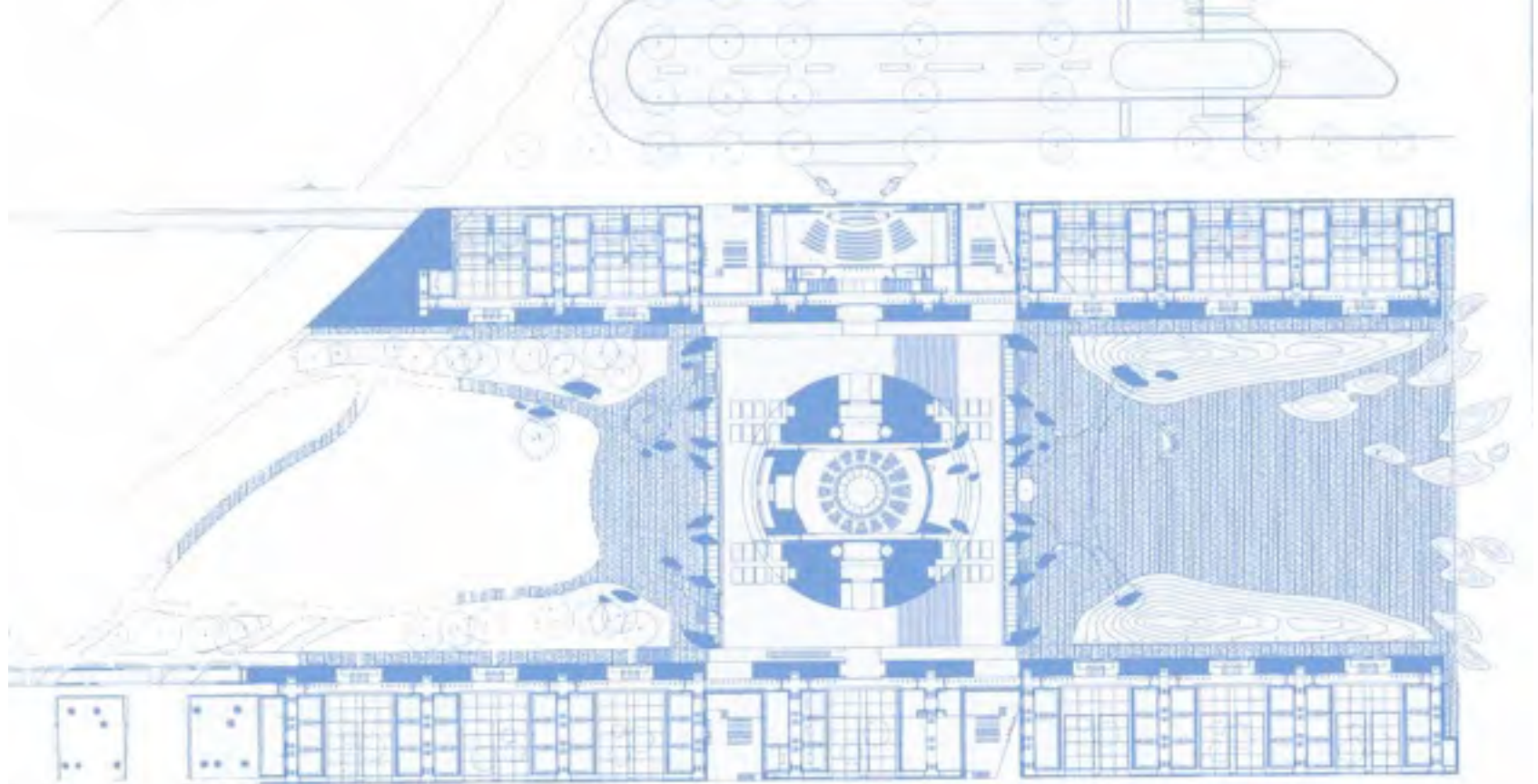

Το δίλημμα

«Στη Γερμανία ο κλασικισμός με την έννοια του να έχει επαναπροσδιοριστεί από τον Χίτλερ, είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθεί ξανά» Conradi, P.

«ίσως είναι η μοίρα της Γερμανικής αρχιτεκτονικής να αποκόπτεται από την παράδοσή της, ως τιμωρία για τον τρόπο που αναπαράστησε και ωραιοποίησε τις δεκαετίες του '30 και '40».
Lamprugnani, V.

«Τα μάτια του καγκελάριου»

Ημικυκλικά ανοίγματα

ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ

Το ύψος του κεντρικού πυρήνα διπλασιάζεται

ΟΙ ΟΨΕΙΣ

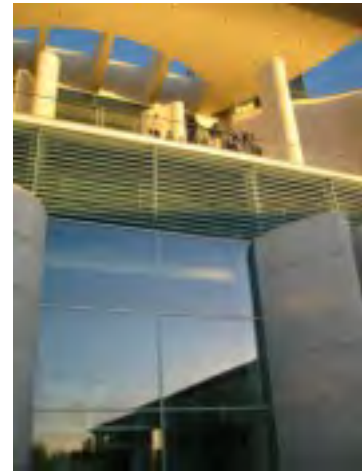
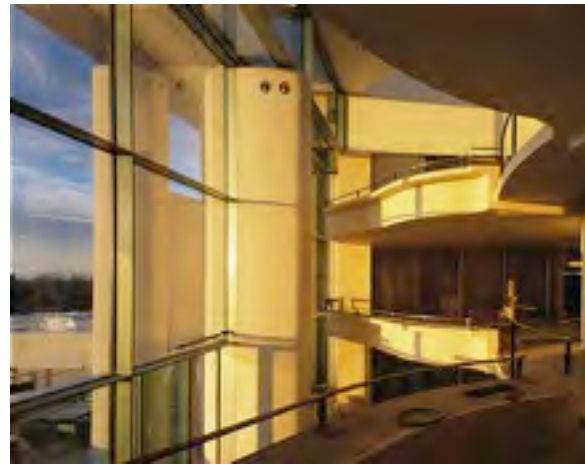

Ανατολική όψη

Βόρεια όψη

Το ενδιαμέσο

Telegenic presence

Θεατρικότητα

Το εσωτερικό

Medienempfang

Wintergarten

Terrasse zum Ehrenhof

Αινιγματικό σύμβολο

πολυσημία

αναλογισμός

μέγεθος

τα νέα σύμβολα

Ανοιχτό ή κλειστό;

Η μνημειακότητα

Οι κατευθύνσεις

Η θέση του κοινού

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2004

